

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ УМАНСЬКОГО НУС

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ,**

**приуроченої 140-й річниці від дня
народження видатного вченого
плодовода П.Г.Шитта**

**Сільськогосподарські, біологічні, економічні,
загальноосвітні та технічні науки**

Умань – 2015

УДК 001.8:63
ББК 72.5
М58

*Рекомендовано до друку вченою радою
Уманського національного університету садівництва
(протокол № 4 від 27 лютого 2015 року)*

Редакційна колегія:

Непочатенко О.О. – доктор екон. наук, професор, (відповідальний редактор), **Карпенко В.П.** – доктор с.-г. наук, професор, (заступник відповідального редактора), **Балабак А.Ф.** – доктор с.-г. наук, професор, **Господаренко Г.М.** – доктор с.-г. наук, професор, **Грицаєнко З.М.** – доктор с.-г. наук, професор, **Єщенко В.О.** – доктор с.-г. наук, професор, **Заморський В.В.** – доктор с.-г. наук, професор, **Лихацький В.І.** – доктор с.-г. наук, професор, **Мельник О.В.** – доктор с.-г. наук, професор, **Осокіна Н.М.** – доктор с.-г. наук, професор, **Парій Ф.М.** – доктор біол. наук, професор, **Токар А.Ю.** – доктор с.-г. наук, професор, **Нестерчук Ю.О.** – доктор екон. наук, професор, **Кучеренко Т.Є.** – доктор екон. наук, професор, **Музиченко А.С.** – доктор екон. наук, професор, **Школьний О.О.** – доктор екон. наук, професор, **Уланчук В.С.** – доктор екон. наук, професор, **Шлапак В.П.** – доктор с.-г. наук, професор, **Прокопчук І.В.** – кандидат с.-г. наук, доцент (відповідальний секретар).

Матеріали Всеукраїнської наукової конференції молодих учених, приуроченої 140-й річниці від дня народження видатного вченого плодovoда П.Г.Шитта, 6 травня 2015 р. / Редкол.: Непочатенко О.О. (відп. ред.) та ін. – Уманський НУС: Редакційно-видавничий відділ, 2015. – 270 с.

У збірнику тез наведено результати наукових досліджень вітчизняних науковців. У наукових матеріалах висвітлено питання, що стосуються актуальних проблем сучасної аграрної науки.

Розраховано на студентів, аспірантів, докторантів, викладачів, наукових співробітників та фахівців, які займаються сучасними питаннями аграрного виробництва й науки.

© Уманський національний
університет садівництва, 2015

ЗМІСТ

АГРОНОМІЯ

М.М. Богдан	ВПЛИВ КОМПЛЕКСНИХ ДОБРИВ НА ОСНОВІ ХЕЛАТІВ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ НА АНТИОКСИДАНТНУ АКТИВНІСТЬ КОРЕНІВ І ЗЕРНОВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ РОСЛИН ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ.....	14
Р.М. Буцик	ПРОДУКТИВНІСТЬ СУНИЦІ ЗАЛЕЖНО ВІД СХЕМИ САДІННЯ РОСЛИН В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	16
М.І. Бабенко	ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОЄДНАННЯ АЗОТНИХ І ФОСФОРНО-КАЛІЙНИХ ДОБРИВ ПІД ПШЕНИЦЮ ОЗИМУ.....	17
Л.І. Воєвода	ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ НА УРОЖАЙНІСТЬ КОРЕНЕПЛОДІВ ЦИКОРІЮ САЛАТНОГО ВІТЛУФ... ..	19
Н.Ю. Волкова	ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА АГРОЕКОЛОГІЧНОГО РІВНЯ ПОТЕНЦІЙНИХ ВРОЖАЇВ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ НА ТЕРИТОРІЇ СТЕПУ.....	20
В.П. Гричанюк	ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ РОЗСАДНИКА ГРУШІ ВІД ГРУШЕВОЇ ЛИСТКОВОЇ ГАЛИЦІ В ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	22
О.М. Грищенко, Т.О. Тинкевич	КОРЕЛЯЦІЙНІ ЗАЛЕЖНОСТІ МІЖ ОСНОВНИМИ ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННИМИ ОЗНАКАМИ КВАСОЛІ ОВОЧЕВОЇ.....	24
М.А. Гуненко	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОРГАНО-МІНЕРАЛЬНОЇ СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО У ПОЛЬОВІЙ СІВОЗМІНІ	26
О.В. Гур'євська, С.М. Мостов'як	ДИНАМІКА ЕНТОМОКОМПЛЕКСУ АГРОБІОЦЕНОЗУ КУКУРУДЗИ ПІД ДІЄЮ АНТРОПІЧНИХ ТА АБІОТИЧНИХ ФАКТОРІВ.....	28
Р.Ю. Дзвиняк, В.В. Гавенчук	УРОЖАЙНІСТЬ ГІБРИДІВ ШПИНАТУ В ТЕПЛИЦІ ННВВ УМАНСЬКОГО НУС.....	29
І. А. Діденко	НАРОДНО-ГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ СЕЛЕРИ ЧЕРЕШКОВОЇ.....	31

О. М. Дубін, О. В. Василенко	ОЦІНКА ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СОЛОМИ ЗЕРНОВИХ НА ПРИКЛАДІ ТОВ “ВЕРХНЯЧКА- АГРО” ХРИСТИНІВСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	32
О. Л. Жигайло, В.А. Кугут	МОДЕЛЮВАННЯ ФОТОСИНТЕТИЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ СОНЯШНИКУ В СТЕПОВІЙ ЗОНІ УКРАЇНИ.....	34
О. І. Заболотний, А. В. Заболотна	РІСТ РОСЛИН КУКУРУДЗИ У ВИСОТУ ЗА ДІЇ ГЕРБІЦИДУ ЕТАЛОН.....	35
В. П. Карпенко, Р. М. Притуляк	РОЗВИТОК ЕКОЛОГО-ТРОФІЧНИХ ГРУП МІКРООРГАНІЗМІВ РИЗОСФЕРИ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО ЗА ДІЇ ГЕРБІЦИДУ І МІКРОБІОЛОГІЧНОГО ПРЕПАРАТУ.....	37
В. В. Кецкало	ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ВРОЖАЙНІСТЬ САЛАТУ ЛИСТКОВОГО У ВЕСНЯНІЙ ТЕПЛИЦІ	39
А.В. Коваль	УРОЖАЙНІСТЬ ЯБЛУНІ ПІД ГРАДОЗАХИСНОЮ СІТКОЮ ІЗ ЗАЛУЖЕННЯМ МІЖРЯДЬ ТА МУЛЬЧУВАННЯМ ПРИШТАМБОВИХ СМУГ СВІТЛОВІДБИВНОЮ ПЛІВКОЮ.....	41
Г.В. Коваль	ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ЗА РІЗНИХ ЗАХОДІВ І ГЛИБИН ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ ПІСЛЯ РІПАКУ ЯРОГО.....	42
Г.С. Корома	ОЦІНКА АГРОКЛІМАТИЧНИХ УМОВ ВИРОЩУВАННЯ ВРОЖАЇВ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ РІЗНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО РІВНЯ В ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	44
В.С. Кравченко	ТРИВАЛІСТЬ ПРОХОДЖЕННЯ ФАЗ ВЕГЕТАЦІЇ РОСЛИН СОРТІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ.....	45
В.С. Кравченко	ЕКОНОМІЧНА ТА ЕНЕРГЕТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЕЛЕМЕНТІВ АГРОТЕХНОЛОГІЇ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ.....	48
К.С. Крупей	ВПЛИВ ОРГАНІЧНИХ КИСЛОТ У ПРИСУТНОСТІ ІОНІВ Zn^{2+} НА СИНТЕЗ КАРОТИНОЇДІВ У ДРІЖДЖІВ <i>RHODOTORULA AURANTIACA</i> Y-1193.....	49
І.Б. Леонтюк	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНОКУЛЯЦІЇ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИМИ РЕЧОВИНАМИ.....	51

О. Л. Лисянський	ЗМІНИ МАСИ 1000 ЗЕРЕН ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД УДОБРЕННЯ СИДЕРАЛЬНОГО ПАРУ.....	53
О.Д. Лук'янець	УРОЖАЙНІСТЬ САЛАТУ ЦИКОРНОГО ЕНДИВІЙ ТА ЕСКАРІОЛ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ.....	55
В.В. Любич, І.О. Полянецька, Я.А. Магденко	ОЦІНКА ПЛЮЩЕНОЇ КРУПИ СПЕЛЬТИ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ.....	56
О.В. Матрос	АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ ПОЛЬОВОЇ СІВОЗМІНИ В ТОВ “ОЛІМП” КАМ'ЯНСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	58
О.П. Накльока, Ю.І. Накльока	УРОЖАЙНІСТЬ ПЕРЦЮ СОЛОДКОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКУ ВИСАДЖУВАННЯ РОЗСАДИ РІЗНОГО ВІКУ.....	60
С.В. Пономаренко	БЕЗПЛУЖНИЙ ОБРОБІТОК ҐРУНТУ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНА ЛАНКА ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА.....	62
Л.В. Попова, С.О. Петренко, В.С. Чуйко	РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ МІКРОДОБРИВАМИ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА СТІЙКІСТЬ ДО ХВОРОБ ГРУШІ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ.....	64
І.В. Прокопчук, О.В. Нікітіна	УМІСТ ЛЕГКОРОЗЧИННИХ І РУХОМИХ СПОЛУК КАЛІЮ В ҐРУНТІ ПІСЛЯ ТРИВАЛОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДОБРИВ У ПОЛЬОВІЙ СІВОЗМІНІ.....	66
С.В. Прокопчук, Д.В. Барабаш	ВПЛИВ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ ТА ІНОКУЛЯЦІЇ НА АЗОТФІКСУВАЛЬНУ ЗДАТНІСТЬ НУТУ.....	68
Л.В. Розборська, В.В. Яценко	БІОМЕТРИЧНІ ТА БІОХІМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ОГІРКА У ВЕСНЯНІЙ ТЕПЛИЦІ ЗАЛЕЖНО ВІД ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ ЕМІСТИМОМ С.....	70
С.М. Свидерська, В.І. Дяговець	МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ РАННЬОВЕСНЯНИХ ЗАМОРОЗКІВ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ КАРТОПЛІ В ПОЛІССІ.....	71

І.Д. Жиляк В.М. Світовий	ДОСЛІДЖЕННЯ ВМІСТУ ХРОМУ У ЧОРНОЗЕМІ ОПІДЗОЛЕНОМУ ТА ПШЕНИЦІ ОЗИМІЙ МЕТОДОМ АТОМНО-ЕМІСІЙНОЇ СПЕКТРОМЕТРІЇ З ІНДУКТИВНО ЗВ'ЯЗАНОЮ ПЛАЗМОЮ (ICP-AES)..	73
В.М. Седик С.М. Мостов'як	ДИНАМІКА ЕНТОМОКОМПЛЕКСІВ В АГРОБІОЦЕНОЗІ СОНЯШНИКА ПІД ДІЄЮ ФАКТОРІВ РІЗНОЇ ПРИРОДИ.....	75
Г.Я. Слободяник, А.Г. Тернавський, В.І. Войцехівський	ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ ЦИБУЛІ ПОРЕЙ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	76
Л.В.Сорока	РУКОЛА, АБО ІНДАУ ПОСІВНИЙ ТА ДВОРЯДНИК ТОНКОЛИСТИЙ – ЧУДОВІ ПРЯНОЦІ ТА ВІТАМІНИ.....	77
О.Ю. Стасіневич, О.Г. Подолянчук	ОПТИМІЗАЦІЯ АЗОТНОГО ЖИВЛЕННЯ КУКУРУДЗИ НА СИЛОС НА ТЕМНО-СІРОМУ ЛІСОВОМУ ҐРУНТІ.....	79
А.Г. Тернавський, С.В. Щетина, Г.Я. Слободяник	ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СПОСОБУ ВИРОЩУВАННЯ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ОГІРКА В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	81
А.А. Трибушна	ОЦІНКА ВПЛИВУ АГРОМЕТЕОРОЛОГІЧНИХ УМОВ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	83
О.М. Трус, І.В. Прокопчук	ВПЛИВ ТРИВАЛОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДОБРІВ У ПОЛЬОВІЙ СІВОЗМІНА НА ПОКАЗНИКИ БІОЛОГІЧНОЇ АКТИВНОСТІ ЧОРНОЗЕМУ ОПІДЗОЛЕНОГО.....	85
О.І. Улянич, О.М. Алексейчук, Р.І. Прудкий	АДАПТИВНІСТЬ СОРТІВ І ГІБРИДІВ РУКОЛИ ПОСІВНОЇ І ШПИНАТУ ГОРОДНЬОГО В ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	87
О.І. Улянич, Н.В. Воробйова, В. Наумчук	ЗАСТОСУВАННЯ АБСОРБЕНТІВ НА КАРТОПЛІ.....	89
Я.І. Фесенко	БІОЛОГІЧНО АКТИВНІ РЕЧОВИНИ В ТЕХНОЛОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ ВИРОЩУВАННЯ ЦИБУЛІ РІПЧАСТОЇ.....	91

Є.В. Чепернатий	БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТА ШКІДЛИВІСТЬ ЗАХІДНОГО ТРАВНЕВОГО ХРУЩА В ПРОМИСЛОВИХ НАСАДЖЕННЯХ СУНИЦІ В ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	92
С.В. Щетина, І.Д. Жилияк, С.Ю. Сеник	ВПЛИВ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ РЕГУЛЯТОРАМИ РОСТУ ТА МІКРОЕЛЕМЕНТАМИ НА ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ МОРКВИ.....	94
Р.В. Яковенко	МОНІТОРИНГ ҐРУНТУ ПІД БАГАТОРІЧНИМИ НАСАДЖЕННЯМИ.....	95

ЛІСІВНИЦТВО І САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО

А. В. Балабак	ГАЗОСТІЙКІСТЬ ПАРКОВИХ ТРОЯНД В УМОВАХ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА.....	97
О.В. Битківський	РОЛЬ ДЕКОРАТИВНОГО ОЗЕЛЕНЕННЯ В МЕЖАХ СУЧАСНОГО ПРОМИСЛОВОГО МІСТА.....	98
М.А. Бузиль	ДЕСТРУКТИВНА МІКОБІОТА У МОЛОДНЯКАХ БЕРЕЗИ ПОВИСЛОЇ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІССЯ.....	100
К.С. Вакуленко	ПРОЕКТ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРОЮ ЗИМОВОГО САДУ В ОРАНЖЕРЕЇ УМАНСЬКОГО НУС.....	102
О.Є. Іванченко	ДЕНДРОФЛОРА ПАРКУ ІМ. М.І. КАЛІНІНА М. ДНІПРОПЕТРОВСЬК.....	104
М.О. Карпенко, Г.П. Іщук	ДОСЛІДЖЕННЯ ПУХЛИН ПОПЕРЕЧНОГО РАКУ В ДУБОВИХ ДЕРЕВОСТАНАХ У ДП «ЧОРНОЛІСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».....	106
О.В. Клапоух	СТАН НАСАДЖЕНЬ ПАРКУ ПОДОСЬКОГО У МІСТІ МОНАСТИРИЩЕ.....	108
О.В.Ковалевський, І.М. Пушка	ПРОЕКТ РЕКОНСТРУКЦІЇ ТЕРИТОРІЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ № 3 М. УМАНЬ.....	110
В.В.Лісовий	ЗАХОДИ З ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІСОВОГО РОЗСАДНИКА В УРОЧИЩІ «БІЛОГРУДІВКА» ННВВ УМАНСЬКОГО НУС.....	113
Т.В. Мамчур	АГРОТЕХНІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗЕЛЕНОГО ЖИВЦЮВАННЯ РОДИНИ <i>HUDRANGEA</i> ТА ВИКОРИСТАННЯ В ОЗЕЛЕНЕННІ.....	115

О.В. Панчоха, В.П. Шпак	ВПЛИВ ШИРИНИ МІЖРЯДЬ, СКЛАДУ ПОРІД, ГУСТОТИ КУЛЬТУР НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ДУБОВИХ ДЕРЕВОСТАНІВ.....	116
О.В. Перевозчиков	ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ЛІСОВОГО РОЗСАДНИКА ДОХНЯНСЬКОГО ЛІСНИЦТВА ДП «ЧЕЧЕЛЬНИЦЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».....	118
А.А. Пиж'янова	ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ КОРЕНЕВЛАСНИХ САДЖАНЦІВ ЧОРНИЦІ ВИСОКОРОСЛОЇ (<i>VACCINIUM CORYMBOSUM</i> L.) В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	120
В.А. Піддубченко	ДУБОВО-ЯСЕНОВІ КУЛЬТУРИ СОБКІВСЬКОГО ЛІСНИЦТВА ДП «УМАНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».....	123
Б.Ю. Пшетюк	ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ НАСАДЖЕНЬ ПАРКУ САНАТОРІЮ «АВАНГАРД».....	125
М. Г. Румянцев	СУЧАСНИЙ СТАН ПРИРОДНИХ ЯСЕНЕВИХ ЛІСОСТАНІВ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	127
О.М.Сошенський	ЛІСІВНИЧО-ТАКСАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛИПОВИХ ДЕРЕВОСТАНІВ УКРАЇНИ	129
М.О. Филинук, Т.В. Мамчур	ПРОЕКТ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРОБ ТЕРИТОРІЇ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ С. ДУБИНОВЕ САВРАНСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	131
К.В. Чернега	ВДОСКОНАЛЕННЯ ОЗЕЛЕНЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ, ПРИЛЕГЛІЙ ДО КАФЕДРИ САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА УМАНСЬКОГО НУС.....	133
І.О. Чопенко, О.П. Тисячний	ПРОЕКТ ОЗЕЛЕНЕННЯ МЕМОРІАЛУ «БРАТСЬКА МОГИЛА І ОБЕЛІСК СЛАВИ» В С. ПОЛЯНЕЦЬКЕ УМАНСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	135
І. В.Щерба	МОРФОЛОГО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ВИДІВ <i>CERASUS SERRULATA</i> LINDL.....	137

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

Р.В. Вихватнюк	ІНЖЕНЕРНИЙ АНАЛІЗ ПРИ ПРОЕКТУВАННІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ МАШИН.....	139

І.В. Гайдай, І.В. Полякова, М.Ю. Поповська	ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НОРМАТИВНО-МЕТОДИЧНОГО ЯКОСТІ СЕРТИФІКАЦІЇ.....	140
Ю.О. Ковальчук	ЗАЛЕЖНІСТЬ ГЛИБИНИ ЗОНИ ЛАЗЕРНОГО ВПЛИВУ ВІД РІЗНИХ ПОГЛИНАЮЧИХ ПОКРИТТІВ ПІД ЧАС ЗМІЦНЕННЯ ДЕТАЛЕЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ ЗІ СТАЛІ 45..	143
Р.В. Оляднічук	ОБҐРУНТУВАННЯ ПАРАМЕТРІВ МЕХАНІЧНОГО НАКОПИЧУВАЧА ЕНЕРГІЇ ДЛЯ ҐРУНТО- ОБРОБНОГО МТА ТРЕТЬОГО ТЯГОВОГО КЛАСУ...	144
І.І. Побережець, В.І. Побережець	ЕЛЕКТРОПРОВІДНІСТЬ РОЗЧИНІВ ЯБЛУЧНОГО ПЕКТИНУ.....	145
Л.Д. Руденко	ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРІГАННЯ ЗЕРНОВИХ МАС В ОХОЛОДЖЕНОМУ СТАНІ.....	146
І.Ф. Улянич	ВИРОБНИЦТВО ЯКІСНИХ ЕКСТРУДОВАНИХ КОРМІВ У ГОСПОДАРСТВАХ НАСЕЛЕННЯ.....	147
Т. О. Чернайчук, Ю.О. Семенко	ЗНАКИ ВІДПОВІДНОСТІ І МАРКУВАННЯ ТОВАРУ ШТРИХОВЕ КОДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	149

ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

О.В. Василюшина, І.В. Кузнєцова	ВПЛИВ ПІСЛЯЗБИРАЛЬНОЇ ПРИРОДНИМИ АНТИОКСИДАНТАМИ ТА ХЛОРИДУ КАЛЬЦІЮ НА ЯКІСТЬ ПЛОДІВ ГРУШІ..	153
І.В.Гайдай, Г.С.Гайдай, Д. В.Дробуш	УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПО- ДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	154
Я.В. Євчук, К.В. Костецька, Д.М.Крижанівський	ВПЛИВ ПРОДУКТІВ ПЕРЕРОБКИ ДИКОРΟΣЛИХ ПЛОДІВ ГЛОДУ НА ВЛАСТИВОСТІ ТІСТА ІЗ ПШЕНИЧНОГО БОРОШНА І ЯКІСТЬ ХЛІБА.....	156
К.В. Костецька	ТЕХНОЛОГІЧНА ОЦІНКА ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ТА ТРИТИКАЛЕ ДЛЯ КРУП'ЯНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	158
А.В. Махаринська, Г.С. Гайдай	СИСТЕМА СЕРТИФІКАЦІЇ УкрСЕПРО.....	160
П.П. Чебукін І.В. Мельник	ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ БЕНТОНІТІВ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ПРОЗОРОСТІ БІЛИХ ВІНОМАТЕРІАЛІВ.....	162

ЕКОНОМІКА І ПІДПРИЄМНИЦТВО

А.О. Бельмес	ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЯХ.....	165
І.А. Бержанір, М.В. Сімко	НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	166
В.П. Бечко, М.Ю. Буран	ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАКЛАДИ КУЛЬТУРИ, МИСТЕЦТВА, ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я....	168
В.В. Бобко	ЩОДО ТЕРМІНІВ КОРИСНОГО ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	170
Н. В. Бондаренко	АГРАРНІ РОЗПИСКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА...	172
Є.С. Бондаренко	ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ.....	174
В.В. Бондарець	МАРКЕТИНГОВА СИСТЕМА ЯК СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	175
С. А. Вдовиченко	ВИТРАТИ, ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ	177
С.А. Власюк	СУЧАСНІ РЕАЛІЇ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	179
В.П. Бечко, С.А. Гребенюк	ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОКРАЩЕННЯ..	181
Б.С. Гузар, О.В. Шупило	ПРОБЛЕМИ АГРАРНОГО КОНСАЛТИНГУ В УКРАЇНІ.....	182
О.В. Жарун	ЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	184
В. М. Кепко	ДО ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНІСТЮ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	186
І.В. Кирнична	ТЕНДЕНЦІЇ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТИ. ПЕРЕРОЗПОДІЛ ВИДАТКІВ МІЖ БЮДЖЕТАМИ РІЗНОГО РІВНЯ.....	188

С. М. Колотуха, Л. Б. Мулько	ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКО- ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ.....	189
О. Лебедюк	УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА В ПСП «ДРУЖБА» КРИВООЗЕРСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	193
К.М. Мельник	СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО ОЩАДНОГО БАНКУ УКРАЇНИ.....	195
М.М. Нагайчук, Н.О. Шевченко	СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ.....	197
Н.В. Оляднічук	ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ.....	199
Л.А. Панкратова, А.В. Микитюк	ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА.....	201
Л.А. Пархоменко, О. В. Захарченко	ВЗАЄМОДІЯ СКЛАДОВИХ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ.....	203
О.Т. Прокопчук	ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНОЮ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ У ЧАСТИНІ РЕГУЛЮВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ.....	204
О. М. Саковська	МІСЦЕ І РОЛЬ КООПЕРАЦІЇ В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ РЕГІОНУ.....	207
О.В. Семенда	ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ БАЗИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ПОДАТКОВО – БЮДЖЕТНОЇ РЕФОРМИ.....	209
О.В. Семенда	РОЗВИТОК ЗЕМЛЕВОЛОДІННЯ ТА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ У СІЛЬСЬКО- ГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	211
А.А. Сліпко, Н.О. Шевченко	ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	214
С.Ю. Соколюк	ЦУКРОБУРЯКОВА ГАЛУЗЬ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	215
І.Б. Тернавська	ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНО- ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	217

С.П. Ткачук	ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	219
А.Ю. Токар, Н.С. Руда	ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕРЕРОБЛАННЯ ЯГІДНОЇ СИРОВИНИ.....	221
Л.Д. Тулуш, О.Т. Прокопчук	ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦЬКОЇ ГАЛУЗІ ЗА РАХУНОК СПЕЦІАЛЬНОГО РЕЖИМУ СПРАВЛАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ІЗ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	222
Л.Д. Тулуш	ПОДАТКОВІ ВАЖЕЛІ СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ У АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	225
О.С. Тупчий	ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСУВАННЯ ГАЛУЗІ САДІВНИЦТВА.....	228
А.В. Улянич	СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ КООПЕРАТИВ, ЯК ОДНА З ФОРМ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	229
Ю.В. Улянич, К.Ф. Улянич	СВІТОВИЙ ДОСВІД В ГАЛУЗІ СТРАХУВАННЯ.....	231
О.С. Фротер	УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ СІЛЬСЬКО- ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	233
Н.О. Шевченко	МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ АУДИТУ: СУТЬ, СКЛАД ТА ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	234
К.В. Щербатий	СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ.....	236
МЕНЕДЖМЕНТ		
І.О. Віштал	ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКІ ВІДНОСИНИ НА ТОВ «БЕРЕСТІВЕЦЬ» УМАНСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	239
М.О. Гоменюк	СУТНІСТЬ ПОНЯТЬ «ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС» ТА «ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ».....	241
Л.О. Кустріч	ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАЦІЯ – ЗАПОРУКА РЕЗУЛЬТАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ.....	243

А.В. Марушевська	ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ОПЛАТИ ПРАЦІ ТА ЗАВДАННЯ ЇЇ ОБЛІКУ.....	244
Н.О. Петренко	УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	245
S. P. Slobodianik	FORCE MAJEURE IN THE CONTRACT OF BANK DEPOSITS.....	248
О.І. Табенська	ІНФОРМАЦІЯ – ГОЛОВНИЙ ЧИННИК ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ЗМІН НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	249
Б.В. Шкільний	ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ.....	250

ЗАГАЛЬНООСВІТНІ

А.П. Березовський	ОРГАНІЗАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНО-Е.В. Прокопенко ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА СТАНОМ ОХОРОНИ ПРАЦІ.....	253
М.Г. Гнатюк	ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ – ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ У НАВЧАННІ ТА ПОКРАЩЕННЯ ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ.....	255
В. І. Доморослий	ВОЛОДИМИР ВЕЛИКИЙ – НАШ ЧИ «ЇХНІЙ»?.....	259
Т.С. Зорочкіна	ПІДГОТОВКА ТВОРЧОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ ІНДЗ.....	261
І.О. Кравчук	ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ У НЕМОВНИХ ВІЗ.....	263
М.Н. Миколайчук, Л.Є. Ковальов	ПЕДАГОГІЧНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ І ПРИНЦИПИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	265
О.М. Трус	СТАН ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ ЗА ВИДАМИ НАГЛЯДУ ТА ЗА РЕГІОНАМИ УКРАЇНИ.....	267

Наявність сертифікату підтверджує відповідність продукції стандартам ISO 9000 і в ряді випадків є обов'язковою умовою при укладенні контрактів на її постачання.

Аналіз витрат на виробництво консервованої продукції вказує на те, що найбільшу питому вагу займають витрати на сировину і матеріали, зокрема при перероблянні ягід агрусу, чорної смородини, йошти на компоти їх частка складає 52–57%, соки – 63–66, варення – 51–52% від повної собівартості. Аналізуючи обсяги виробництва за питомими витратами сировини на одиницю готової продукції можна зрозуміти, що розмір прибутку на одиницю зазначеної продукції різний. Зокрема, прибуток залежатиме від виду сировини. Найвищим буде за перероблення ягід чорної смородини порівняно з переробленням ягід агрусу та йошти, на компоти відповідно в 2,4 і 1,7 разів, на соки – у 2,3 та 1,6, варення – у 1,9 та 1,4 разів. Водночас за перероблення однакової кількості ягід йошти, наприклад, на варення прибуток вищий у 2,0 рази порівняно з переробленням на компоти та 2,6 разів – на сік з м'якоттю та цукром.

Таким чином, до перероблення фруктів та овочів виробничники мають провести розрахунки економічної ефективності, при цьому доцільно використати методику, розроблену у нашому університеті. І лише зважаючи на попит та розрахунки економічної ефективності приступати до виробництва тих чи інших консервів.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦЬКОЇ ГАЛУЗІ ЗА РАХУНОК СПЕЦІАЛЬНОГО РЕЖИМУ СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ІЗ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Л.Д. ТУЛУШ, кандидат економічних наук

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»

О.Т. ПРОКОПЧУК, кандидат економічних наук

Уманський національний університет садівництва

Бюджетне фінансування є важливою складовою системи фінансового регулювання розвитку агропромислового виробництва, оскільки суттєво впливає на дохідність аграрного бізнесу та значною мірою формує його інвестиційну привабливість. В останні роки значення бюджетних програм розвитку АПВ фактично звелось нанівець, повністю поступившись місцем заходам податкової підтримки. На даному етапі ПДВ у галузі функціонує переважно у вигляді спецрежимів його справляння.

Питання функціонування податку на додану вартість у сільському господарстві входить у сферу наукових інтересів М.Я. Дем'яненка, Д.І. Деми, Н.М. Ущипівської, С.О. Осадчого, В.П. Синчака та інших дослідників.

Проте, зміни на законодавчому рівні, які вносять відповідні корективи до механізму діючих спецрежимів справляння ПДВ загалом, та спеціального режиму справляння ПДВ із переробних підприємств зокрема, вимагають посилення наукових досліджень в цій частині та, відповідно, їх наукової оцінки.

Забезпечення виконання завдання підвищення рівня виробництва молока та м'яса в Україні потребує реалізації виваженої політики державної фінансової підтримки. Така підтримка здійснюється в Україні як через реалізацію цільових бюджетних програм підтримки (пряма форма), так і за рахунок застосування спеціальних режимів оподаткування, зокрема справляння ПДВ (непряма форма).

Однією із ключових програм розвитку АПВ є програма 2801540 «Державна підтримка розвитку тваринництва», яка функціонує із 2011 року за рахунок цільових надходжень – сум ПДВ переробних підприємств, частина яких спрямовується до спецфонду переробних підприємств.

Відповідно до положень пункту 1 підрозділу 2 розділу XX ПКУ з 2011 року частина ПДВ-зобов'язань переробних підприємств акумулюється у спецфонді Держбюджету і спрямовується на фінансування цільової програми 2801540 «Державна підтримка розвитку тваринництва» (у 2011 році – 100 %; у 2012 – 30 %; у 2013 – 40 %; у 2014 – 50 %). На 2015 рік дію даного спецрежиму справляння ПДВ не продовжено (відповідні законопроекти зареєстровані).

Оцінюючи ефективність фінансування розвитку тваринницької галузі внаслідок функціонування спеціального режиму справляння ПДВ із переробних підприємств варто відзначити, що планові показники функціонування спецрежиму фактично жодного року не виконувались як по доходах, так і по видатках. Загальний рівень виконання запланованих показників по бюджетній програмі 2801540 «Державна підтримка галузі тваринництва» становив 35 % – тобто фактично виділялась лише третина від запланованих коштів (при цьому збиралось майже 60 % від запланованого обсягу цільових надходжень).

Рівень виконання програми по видатках був низьким (загалом фінансувалась лише третина від запланованого). Відповідною постановою Кабінету Міністрів України (№ 246 від 02.03.2011 р.) передбачалось низка напрямів підтримки у рамках даної програми: у 2011 р. – 4 напрями; у 2013 р. – 7 напрямів.

Таким чином, напрями використання цільових коштів в рамках програми 2801540 «Державна підтримка розвитку тваринництва» постійно змінювались. Лише напрями *«Часткове відшкодування вартості будівництва тваринницьких ферм»* та *«Часткове відшкодування вартості закуплених племінних нетелей та корів»* передбачались щорічно протягом терміну дії програми, інші напрями фінансувались лише протягом окремих років. Рівень фінансування напрямів, що передбачались планом, був вкрай низьким. Зокрема, у 2011 році із запланованих чотирьох напрямів фактично кошти виділялись лише на компенсацію вартості будівництва ферм, причому рівень фінансування склав лише 7,2 %. У 2012 році даний напрям взагалі не фінансувався, у 2013 р. – рівень фінансування склав 96 %, у 2014 р. – знову значно знизився (фінансувалась лише половина від запланованого). Оцінку ефективності фінансування розвитку тваринництва в рамках окремих напрямів програми 2801540 «Державна підтримка розвитку тваринництва» узагальнено в таблиці 1.

1. Оцінка ефективності фінансування розвитку тваринництва в рамках окремих напрямів програми 2801540 «Державна підтримка розвитку тваринництва»

Напрямок	Період функціонування*	Загальний висновок щодо ефективності напрямку підтримки
<i>Спеціальна бюджетна дотація фізичним особам за утримання та збереження молодняку ВРХ</i>	2012-2013 рр.	<i>Даний напрям є ефективним</i> і направлений на виконання декількох важливих завдань: - збереження та нарощування поголів'я у господарствах населення; - забезпечення виробничих потужностей вітчизняних переробних підприємств якісною сировиною.
<i>Бюджетна дотація фізичним особам за продані на забій і переробку молодняку ВРХ та свиней</i>	2013 р.	Оцінити ефективність даного напрямку складно, оскільки він функціонував лише один рік і рівень його фінансування був вкрай низький (лише ¼ від запланованого). Проте наявні показники ефективності дають підстави для висновку про те, що даний <i>напрямок фінансової підтримки може бути ефективним.</i>
<i>Спеціальна бюджетна дотація за поголів'я корів м'ясного напрямку продуктивності</i>	2013 р.	Програма була несистемною, характеризувалась низьким рівнем виконання, внаслідок чого <i>фінансування в рамках даного напрямку слід визнати неефективним.</i> Механізм дії програми потребує доопрацювання, оскільки даний напрям підтримки має право на існування.
<i>Часткове відшкодування суб'єктам господарювання вартості будівництва та реконструкції тваринницьких ферм і комплексів</i>	2011-2014 рр.	<i>Підтримка по даному напрямку є неефективною</i> і потребує удосконалення механізму в частині забезпечення принципу поворотності коштів, що виділяються суб'єктам господарювання. Після реалізації відповідного інвестиційного проекту суб'єкти господарювання повинні відшкодувати державі виділені кошти з врахуванням інфляції.
<i>Часткове відшкодування суб'єктам господарювання вартості закуплених племінних нетелей та корів</i>	2012-2013 рр.	Враховуючи наявні проблеми при фінансуванні програми, у нинішньому вигляді вона функціонувати не може, <i>оскільки є недостатньо ефективною.</i> Стимулювання до збільшення кількості племінного поголів'я ВРХ повинно здійснюватись у інший спосіб та <i>передбачати більш широкий інструментарій підтримки та уточнену цільову аудиторію.</i>
<i>Часткове відшкодування витрат фізичних осіб на закупівлю установок індивідуального доїння</i>	2012-2013 рр.	Загалом, без формування програмних показників розвитку господарств населення <i>підтримка в межах даного напрямку є неефективною.</i> Механізм дії програми потребує доопрацювання в напрямку забезпечення її комплексності та реєстрації господарств населення у якості суб'єктів господарювання.

* здійснювалось фактичне фінансування

Загалом, програма 2801540 «Державна підтримка розвитку галузі тваринництва», яка фінансувалась у 2011-2014 рр. за рахунок надходжень цільового збору сум ПДВ із переробних підприємств, характеризується низьким рівнем виконання. Це підриває стимули суб'єктів господарювання до участі у даній програмі, оскільки навіть кредиторська заборгованість за програмою, зареєстрована у органах ДКСУ, фінансувалась у 2013 та 2014 рр. на рівні 65-67 %.

Отже, програма потребує реформування в напрямку посилення участі переробних підприємств у механізмі функціонування програми, оскільки переважним бенефіціаром по даній програмі є переважно дані суб'єкти господарювання. Водночас, механізм справляння податку на додану вартість у сільському господарстві з 2015 року вкотре зазнав певних змін. Податковим законодавством не продовжено дію спеціального режиму справляння ПДВ для переробних підприємств, який діяв впродовж 2011-2014 років.

Таким чином, практику спрямування половини (50 %) ПДВ-зобов'язань переробних підприємств на виплату сум компенсацій сільськогосподарським товаровиробникам за поставлені ними молоко або м'ясо в живій вазі, а іншої половини (50 %) – до спецфонду держбюджету, з подальшим розподілом у рамках бюджетної програми «Державна підтримка розвитку галузі тваринництва» відмінено.

Як наслідок, з 1 січня 2015 року цей порядок припинив своє існування, а, отже, тваринники повністю втратили відповідні дотації за рахунок цільових відрахувань сум ПДВ переробних підприємств.

ПОДАТКОВІ ВАЖЕЛІ СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ У АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Л.Д. ТУЛУШ, кандидат економічних наук

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»

Інвестиційна активність є важливим фактором фінансування потреб розширеного відтворення. Головним фактором впливу на інтенсивність інвестиційної діяльності виступає податковий механізм. Ефективне використання цієї складової фінансової політики передбачає належне методологічне обґрунтування впливу податкового механізму на інвестиційну активність у аграрному секторі економіки.

Розгляд проблем ефективності функціонування системи оподаткування аграрного сектору здійснено в працях науковців та практиків різної тематичної спрямованості: від суто фахових розробок до загальних досліджень напрямів проведення аграрної реформи в Україні. Зокрема, цьому питанню присвячені наукові розробки відомих вітчизняних дослідників фінансових відносин у сільському господарстві М. Дем'яненка, Д. Деми, В. Жука, П. Лайка, Н. Прокопенко, В. Синчака, С. Юшка. Проте, у своїх працях автори не приділяють належної уваги проблемі визначення ефективності застосування спеціальних

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ УЧЕНИХ,
ПРИУРОЧЕНОЇ 140-Й РІЧНИЦІ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
ВИДАТНОГО ВЧЕНОГО ПЛОДОВОДА П.Г.ШИТТА**

**Матеріали Всеукраїнської наукової конференції молодих
учених, приуроченої 140-й річниці від дня народження
видатного вченого плодovoда П.Г.Шитта, 6 травня 2015 р. /
Редкол.: Непочатенко О.О. (відп. ред.) та ін. – Уманський НУС:
Редакційно-видавничий відділ, 2015. – 270 с.**

*Технічний редактор, художнє оформлення
і комп'ютерна верстка І.В. Прокопчук*

---

*Адреса редакції:
м. Умань, Черкаської обл., вул. Інститутська, 1
Уманський національний університет садівництва, тел.: 067-470-79-96*

Підписано до друку 20.03.2015 р. Формат 60х84 1/16. Друк офсет.
Умов. – друк. арк. 14,3. Наклад 130 екз. Зам. № 17.

Надруковано: Редакційно-видавничий відділ
Уманський національний університет садівництва
Свідоцтво ДК № 2499 від 18.05.2006 р.
вул. Інститутська 1, м. Умань, Черкаська обл., 20305